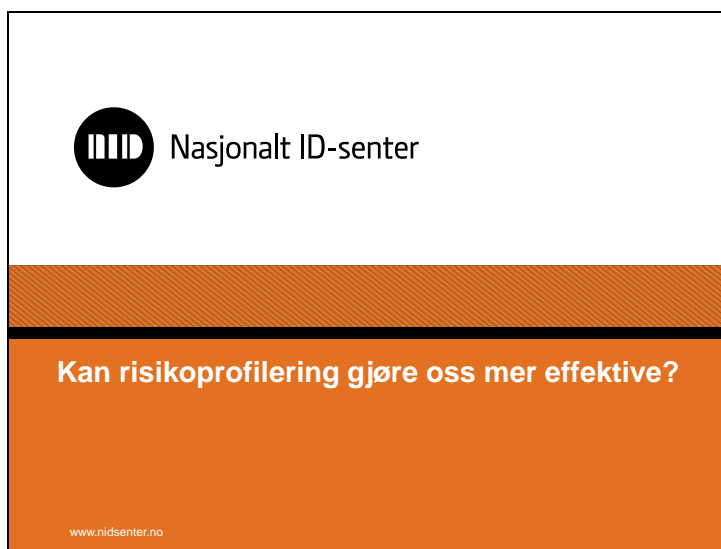

Lysbilde 1

En av Nasjonalt ID-senters viktigste oppgaver er å bidra til at ID-arbeidet skal være helhetlig, effektivt og bærekraftig.

Vi arbeider kontinuerlig med å gjøre prosessene smartere og mer treffsikre.

Lysbilde 2

De eldste asylsakene som fortsatt ligger i restanse for dokumentundersøkelser ble registrert inn i 2013.

Rundt 25 000 dokumenter ligger i kø for dokumentgransking

Hvert år

-strømmer det mange tusen ID- og underlagsdokumenter gjennom norsk utlendingsforvaltning og politiet.

-disse dokumentene blir fremlagt for å sannsynliggjøre eller dokumentere identitet, nasjonalitet, alder, reiserute osv.

-ekthetsvurderingene legges til grunn i asylbehandlingen, og ved eventuell senere søknad om permanent opphold

-alle er enige om at en forsvarlig ID-kontroll ved ankomst er viktig, av hensyn til:

- den enkelte søker
- asylinstituttets legitimitet
- samfunnssikkerhet
- og kriminalitetsforebygging

Til nå har man tenkt at alle ID-dokumenter må gjennom en full laboratorieteknisk undersøkelse, uten noen forutgående vurdering av risiko i den enkelte sak.

Det har lenge vært et misforhold mellom antallet dokumentgranskere som er satt til å gjøre dette og antall saker som skal behandles. Dette er en egen diskusjon, som jeg ikke skal ta her.

Lysbilde 4

En typisk laboratorieteknisk undersøkelse består av:

- Referansesøk
- Selve granskingen
- Kvalitetssikring
- Og rapportskrivning

Dette tar fra noen minutter til flere timer og dager, før man kan konkludere med at dokumentet er ekte eller falskt.

Som oftest består saksporteføljen av ulike dokumenttyper fra en rekke land.

Det er ikke gitt at den neste saken er lik den forrige.

Dette betyr at dokumentgranskeren må:

- nullstille seg
- finne nye referanser
- lese seg opp på modusbeskrivelser/alerts
- sjekke om lignende dokumenter er undersøkt tidligere og hvordan de ble vurdert da
- kanskje krever den nye saken en annen teknisk tilnærming enn den forrige

Hvem er det som gjør disse undersøkelsene?

Jo, det er kompetente, erfarne og til dels spesialiserte dokumentgranskere fordelt på andre- og tredjelinjemiljøene ved

- Politiets utlendingsenhet, som bærer den største byrden

- Nasjonalt ID-senter
- Kripos
- de største lufthavnene og politidistriktene.

Avhengig av hvem du spør, vil noen si at dette er håndterbart. Vi må bare jobbe raskere, kjøre på med overtid og sette inn brannslukking når det trengs.

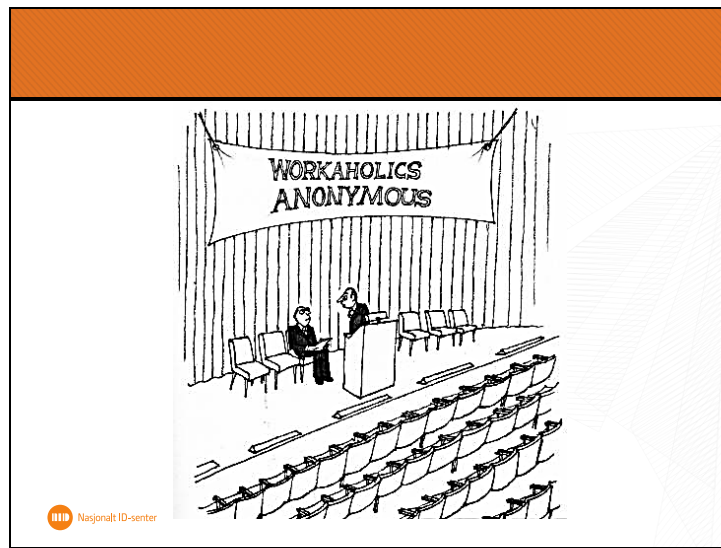
Hele tiden med premisset at alle dokumenter må undersøkes like grundig.

Lysbilde 5

Confidence is what you have
before you understand the
problem.

(Woody Allen)

Lysbilde 6

Problemet er at disse miljøene ikke er dimensjonert for å holde tritt med de sakene som kommer inn.

Nasjonalt ID-senter, som representerer det største dokumenttekniske miljøet, har for eksempel en estimert maksimalkapasitet på totusen tredjelinjeundersøkelser i året. Ved Politiets utlendingsenhet kommer det inn lang flere saker enn de har kapasitet til å undersøke.

I praksis betyr dette at-

- Vedtak må fattes uten at dokumentene i saken er tilstrekkelig undersøkt
- Størrelsen på restansebunken øker
- Saksbehandlingstiden går opp

Dette kompromitterer behovet for å vite hvem vi gir ulike rettigheter, å stoppe personer med uhederlige hensikter og opplyse saken tilstrekkelig før vedtak fattes.

Både samfunnet og den enkelte søker er skadelidende.

Er dette en situasjon norsk forvaltning kan leve med?

Lysbilde 7

I 2015 ble det, ifølge Nasjonalt ID-senters statistikkrapport, avslørt 767 falske eller misbrukte dokumenter.

At hver enkelt av disse ble avslørt er selvsagt viktig.

Det er vanskelig, på forhånd, å angi hva en falsk identitet koster samfunnet. Prognosene inneholder mange variabler og stor usikkerhet. Det er likevel ingen tvil om at den samfunnsmessige kostnaden er stor, både økonomisk og sikkerhetsmessig.

Det er også vanskelig å si noe om hvor representativt tallet på avslørte falske dokumenter er. Vi vet foreløpig lite om hvor mange falske dokumenter som går under radaren.

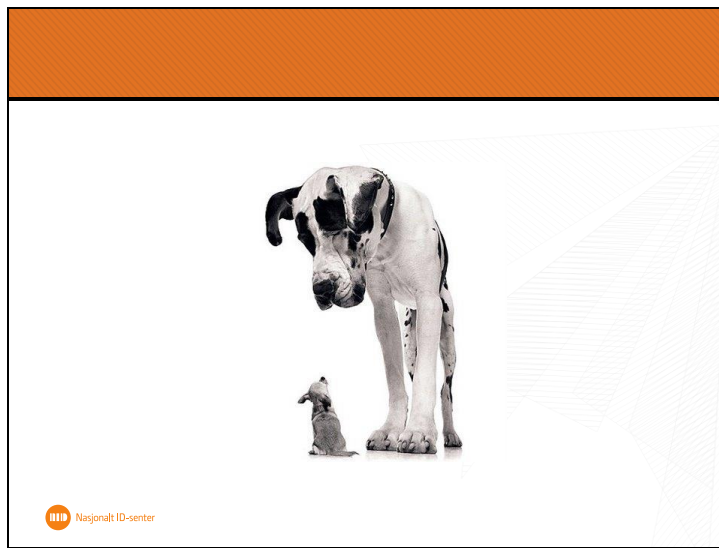
Vi vil aldri komme dit at vi klarer å stanse *alle* forsøk på dokumentmisbruk.

Det vi vet, er at høyere kompetanse øker treffsikkerheten. Høyere kompetanse gjør det vanskeligere å slippe gjennom på falske premisser.

Men høy kompetanse er til liten hjelp dersom dokumentene ikke blir undersøkt.

767 falske dokumenter er, isolert sett, et høyt tall. |||

Lysbilde 8

Men hvis vi ser dette tallet i sammenheng med det totale antallet dokumenter som går gjennom systemet, så ser vi at falske dokumenter er unntaket. Tross alt.

Det store flertallet av asylsaker som behandles i norsk utlendingsforvaltning gjelder helt vanlige og lovlydige kvinner, menn og barn som ikke har noe å skjule. Disse forholder seg til lovverket og har krav på en rask og korrekt behandling av sin søknad.

Det er selvsagt viktig at også disse må sannsynliggjøre eller (senere) dokumentere sin identitet. Man vet ikke nødvendigvis på forhånd hvilken søker som har rent mel i posen og hvilken som ikke har det.

Det er selvsagt også, ikke bare viktig, men kritisk at flest mulig av de som prøver å komme hit under falsk identitet blir avslørt på et tidligst mulig stadium.

Det er også slik at *en* uberettiget asylstatus fortrenger plassen til en annen.

Lysbilde 9

Vårt retoriske spørsmål er:

Trenger virkelig utlendingsforvaltningen en full laboratorieteknisk rapport i absolutt alle saker?

Vi mener at hele poenget med en god ID-kontroll er å finne nåla i høystakken.

Ikke å redegjøre for høystakkens mange kvaliteter.

Lysbilde 11

Finnes det en mer effektiv og treffsikker tilnærming som ikke går på akkord med tilstrekkelig kvalitet, ja som kanskje til og med hever kvaliteten?

Vi har gjort et faglig dypdykk, i Norge og internasjonalt, blant annet hos IND i Nederland, som vi nettopp har hørt om.

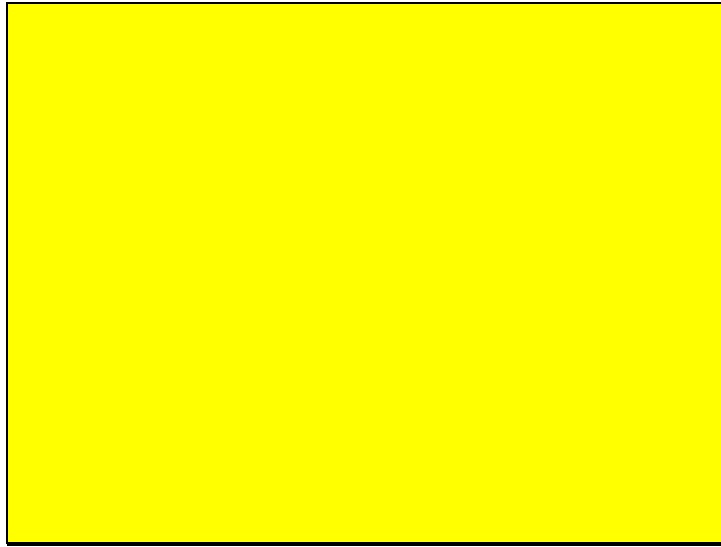
Vi har også gjort tester på reelle saker, både i forbindelse med uttak av kvoteflyktninger i Libanon og i samarbeid med PU her hjemme.

Vårt svar på spørsmålet er at ja, en slik tilnærming finnes.

I arbeidet med å bygge ned restanser i samarbeid med PU, har vi etablert en produksjonslinje som skal gjøre det mulig å identifisere og umiddelbart sende videre dokumenter som ikke trenger noen dyp undersøkelse. Dermed kan fokuset og innsatsen flyttes over på risikodokumentene.

Prosesen kan best beskrives i tre trinn.

Lysbilde 12

1) Screening

Det gjøres en rask og umiddelbar vurdering av alle dokumenter ved hjelp av:

- Enkelt utstyr
- Referanseinformasjon
- Såkalte watch lists og relevante databaser
- Kunnskap om spesifikke risikofaktorer
- Og kunnskap om kjente modus

For å gjøre screeningen så effektiv som mulig, grovsorteres sakene på forhånd, slik at dokumentene som vurderes, i størst mulig grad, er av samme type.

Screeningen gjøres av erfarne dokumentgranskere, som sorterer sakene i to retninger, -eller strømmer, som vi har brukt som metafor.

Lysbilde 13

2) De aller fleste dokumentene havner i «Grønn strøm».

Dette er dokumenter hvor det etter en kvalifisert vurdering ikke er grunn til å anta at noe er galt.

Det skrives ingen rapport om ekthetsvurdering, men registreres i DUF at dokumentene er vurdert og funnet i orden.

Her er det viktig at saksbehandler ser at dokumentene er vurdert av dokumentgransker og at de har vært gjenstand for en forenklet gransking.

Disse sakene sendes umiddelbart videre i systemet.

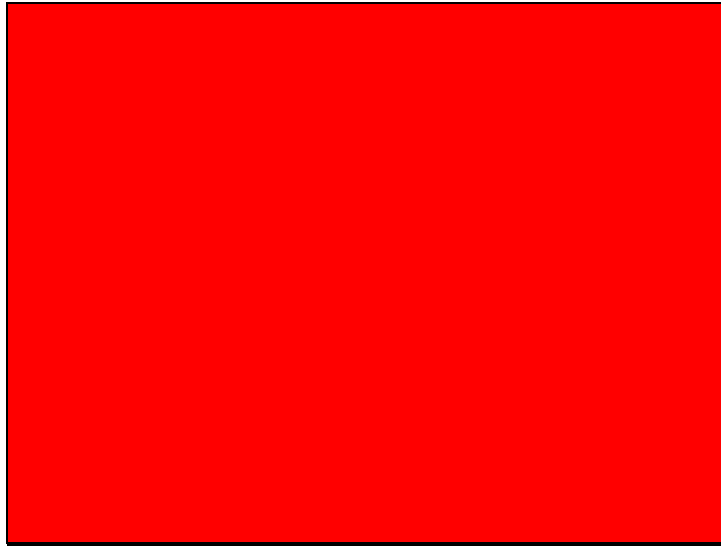
De går ut av restanse og kan avgjøres i løpet av kort tid.

Når saksbehandler i PU, UDI osv. skal behandle saken, ligger allerede resultatet av vurderingen klar i DUF.

Disse dokumentene ble tidligere liggende i restanse i påvente av full laboratorieteknisk gransking.

Skulle det senere i prosessen være behov for en fullstendig gransking, kan dokumentene selvsagt sendes inn på nytt til full undersøkelse.

Lysbilde 14

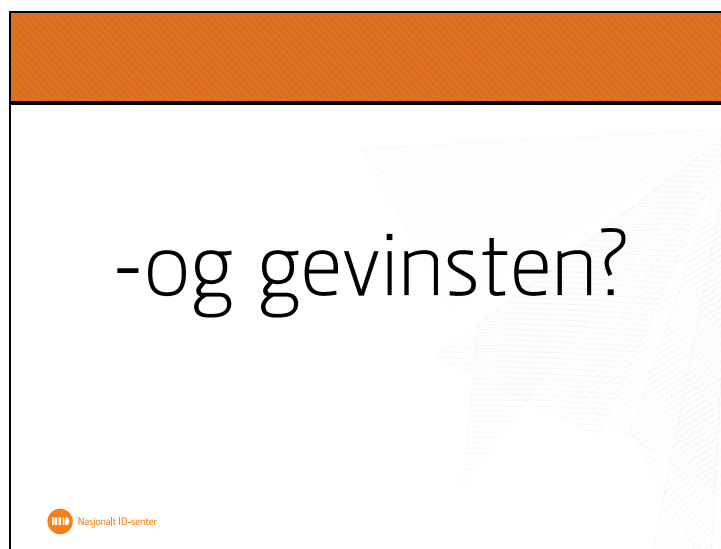

3) Dokumenter som er åpenbart falske, eller hvor det i screeningen er registrert forhold som bør undersøkes nærmere, går i Rød strøm.

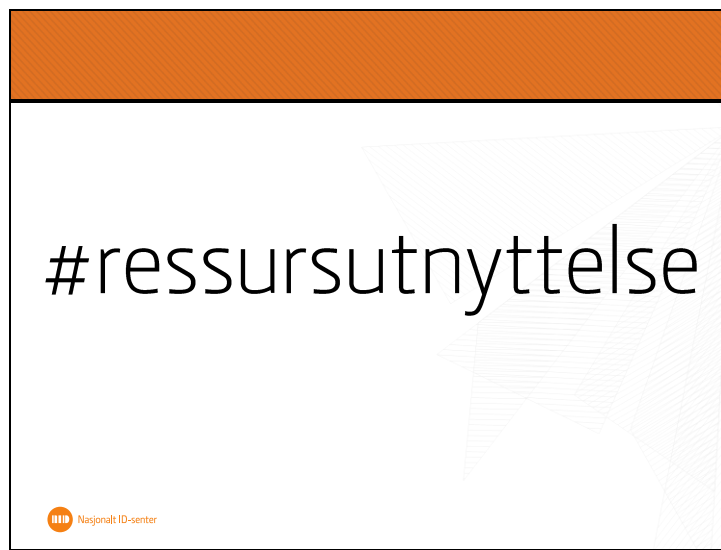
Dette utgjør anslagsvis mindre enn 10 % av alle saker.

Disse sendes, sammen med øvrige dokumenter i saken inn i den ordinære restansen og underlegges en full laboratorieteknisk granskning.

Det skrives en sakkyndigrapport som legges inn i DUF.

Motivasjonen for å gjøre dette ligger i en forventet gevinst på flere områder.

Med denne prosessen unngår vi å bruke uforholdsmessig store ressurser på å slå inn åpne dører.

Vi vil bruke langt mindre tid på dokumenter som er i orden.

Og frigjør ressurser til å jobbe med risikodokumentene.

Ved å undersøke store mengder like saker etter hverandre bruker dokumentgranskeren mindre tid til å nullstille seg.

Erfaring fra tidligere saker sitter allerede i ryggmargen.

Referansene er på bordet.

Risikofaktorer er kjent.

Prosessten gjør det også enklere å harmonisere vurderinger og konklusjoner.

De ulike dokumentgranskermiljøene bør gradvis jobbe seg inn i en mest mulig enhetlig praksis.

Dette vil være til stor hjelp for senere saksbehandling.

Et aktuelt tiltak her er at dokumentmiljøer som jobber med screening i kortere perioder utveksler personell med hverandre.

Lysbilde 18

Vi vil frigjøre tid til å sette risikosakene i fokus.

Volumarbeid på like saker vil føre til at færre falske dokumenter går under radaren.

Grunnlaget for relevant informasjon til førstelinjen vil bedres.

Det vil være lettere å avdekke tendenser, trender og risikofaktorer.

Hvis man i tillegg øker bevisstheten på formidling av denne informasjonen, vil dette særlig komme førstelinjen til gode.

Proessen vil gjøre arbeidet med etterretningsinformasjon mer effektivt.

Både registrering av informasjon/katalogisering av ulike modus som kan knytte forfalskninger sammen

-og

dokumentgranskeren vil raskere kunne agere på grunnlag av kjent etterretningsinformasjon.

Den kollektive hukommelsen i dokumentmiljøene vil kunne systematiseres på en bedre måte.

Vi må bort fra en praksis der man er avhengig av hva den enkelte dokumentgransker tilfeldigvis måtte huske fra tidligere saker,

-og bevege oss i retning systematisk erfaringsdeling.

Erfaring er et viktig element i det totale referansebildet.

Lysbilde 23

The worse a situation
becomes, the less it takes
to turn it around, and the
bigger the upside.

(George Soros)

Takk for meg!